

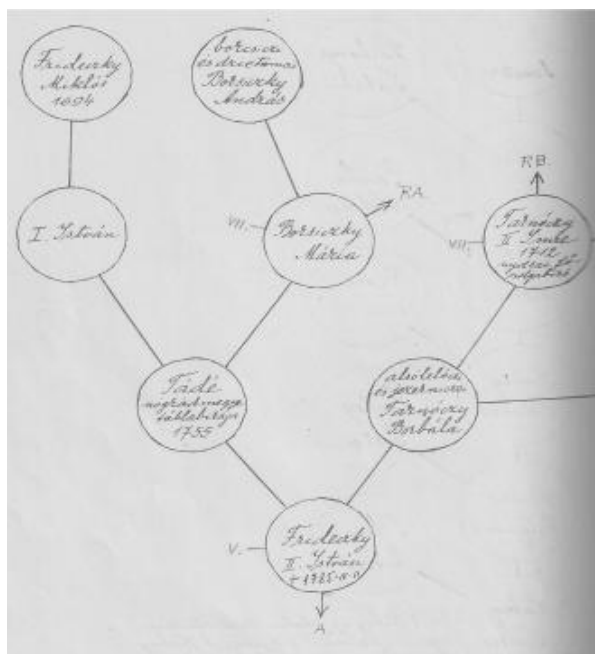
Frideczky Lajos élete és genealógiája

Nógrád Vármegye nevezetes politikusa és közjogi méltósága emlékére

Dr.Barsi Béla (drbarsibela@gmail.com)

Előszó

A Frideczky család származásával **Frideczky Lajos** maga is foglalkozott, úgy apai, mint az anyai ágot illetően. Nagy Ivánnal való levélváltásaival – amint ez emlékirataiból kiderül – hozzájárult ahhoz, hogy a Frideczky család nemzedékrendi tábláját Nagy Iván elkészítse és az bekerüljön annak ismert művébe⁵³. A jelenleg a MNLOL-ban őrzött Adorján Szeleczky Levéltár⁵⁴ (továbbiakban ASZL) is tartalmaz egy **Frideczky István** és **Borsiczky Mária** leszármazásáról szóló iratot.

Kiemelés dr. Szeleczky Adorján vázlatából

⁵³ Nagy Iván: Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal. [Bp]: Helikon, 1987-88. 272. o.

⁵⁴ MNL OL. ASZL, Jelzet: P 2025. 0.70 iratfolyóméter.

Nagybátyám - **dr. Szeleczy Adorján** – az anyai ágról örökölt okiratok kritikus helyzetekben való átmentésével, rendszerezésével jelentősen hozzájárult a historikus szempontból rendkívül értékes ASZL fennmaradásához. A MNLOL-ba kerülés előtt maga is tanulmányozta az iratokat is, így a leszármazásra vonatkozókat is. A kutatás indításához a szerző dr. Szeleczy Adorján által rajzolt leszármazási táblából⁵⁵ kiemelt részt használ fel, amely tartalmilag megegyezik **Nagy Iván** nemzedékrendi táblájával, de ezen felül a Borsiczky család eredetére is utal.

A hitelesnek tartható nemzedékrendi táblák és az ASZL-ban lévő levelezések, peres iratok és nyilatkozatok alapján a szerző megkísérli matrikuláról matrikulára visszavezetni Frideczky Lajos leszármazást a létező egyházi feljegyzések révén. Erre a nagy lehetőséget a Family Search (továbbiakban FS) online kutatósága adta meg néhány éve.

A keresés a már ismert ősökre az FS mutatóival indul, és ha sikeres, az eredeti dokumentum fotókópiájával folytatódik. Ennek szükségességére az FS alkotói is gondoltak, többnyire javasolják annak megtekintését a fotókópián és azon túlmenően a film teljes egészében is, mivel nem minden matrikula található a mutatókban különböző okok folytán.

A közlemény célja tehát kettős, egyrészt Frideczky Lajos és családja leszármazását vázolja az adott korszerű lehetőségek felhasználásával, másrészt életének már ismert stációit igyekszik színesebbé tenni családi képek, ereklyék felhasználásával. Ehhez az aktualitást az adja, hogy a szerzőnek az interneten tudomására jutott, hogy 2015-ben a balassagyarmati Törvényszéken Frideczky Lajosról emléktáblát avattak.

A közlemény végén a szerző konkrét, a kutatás kapcsán szerzett tapasztalatait is igyekszik közzétenni az FS használatával kapcsolatosan, amely időszerűen társul **dr. Szabó Elődnek** a Matrikula 2019. 1. számában e témában való fejtegetéséhez.

Frideczky Lajos leszármazása az FS alapján

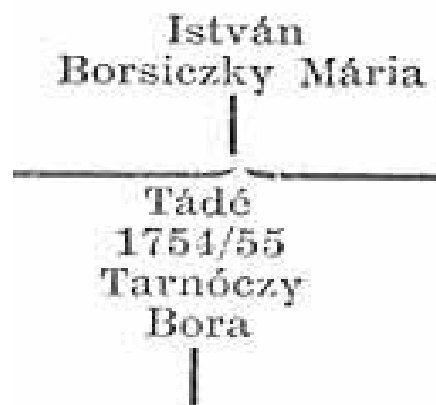
Az online kutatás megkezdéséhez Nagy Iván nemzedékrendi tábláját volt célszerű felhasználni. A matrikula keresést nem fiúról apára, hanem fordítva végeztem, az ősnek jelzett személyre irányult, aki az ASZL-ben lévő dokumentum⁵⁶ szerint is **Frideczky Miklós** volt. Frideczky Miklós viszont nem szerepel Kempelen Béla nemzedékrendi tábláján⁵⁷ aminek oka az lehet, hogy nem volt elég bizonyítéka arra, ki volt István apja.

---

55 A szerző tulajdonában.

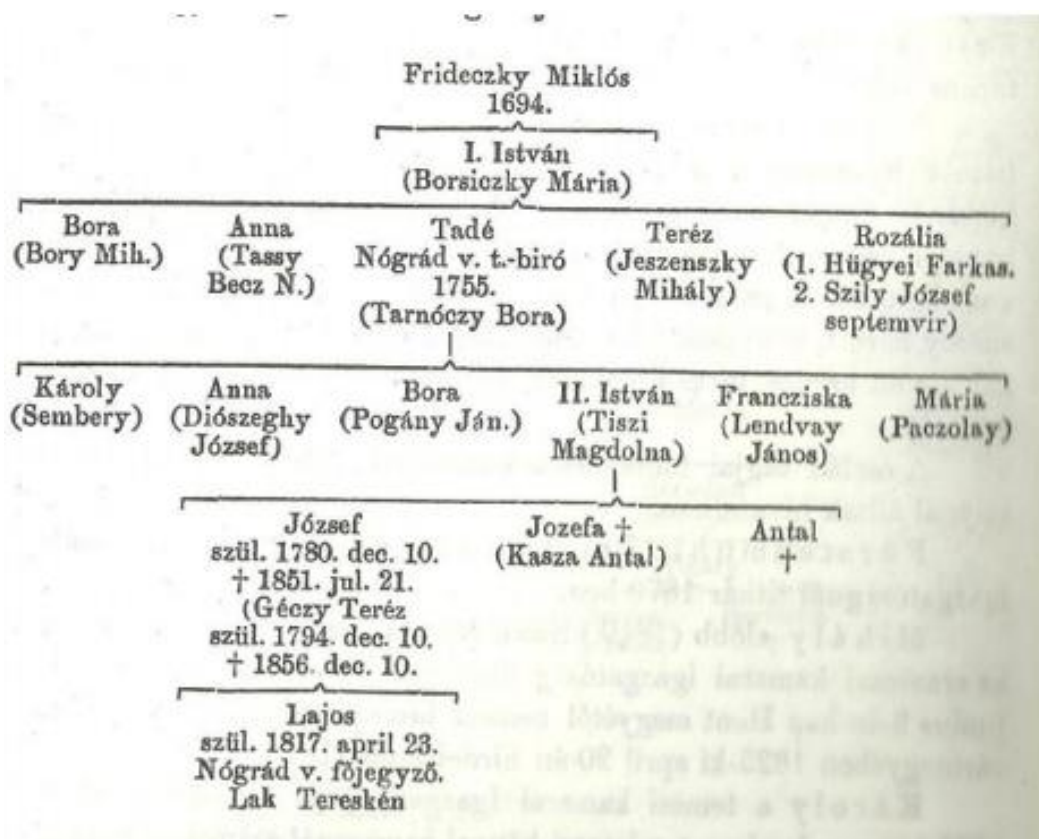
56 ASZL 4. Dosszié. 169. tétel.

57 Kempelen Béla Magyar nemes családok IV. kötet.

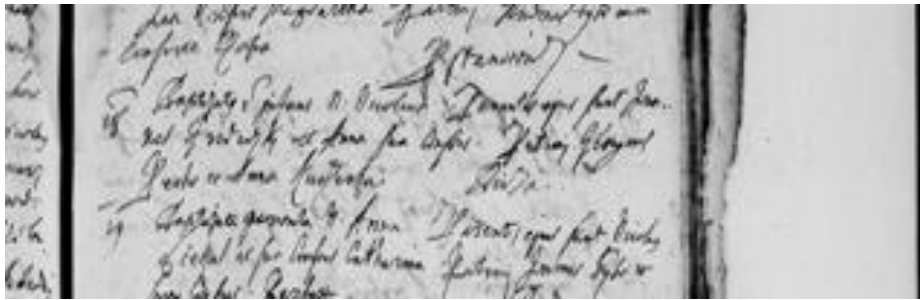
Kiemelés a Kempelen Béla szerinti Frideczky nemzedékrendi táblából

Az ASZL-ben található azonban egy irat, amely létezését egyértelműen igazolja: a Borsiczon 1726 november 1.-én kelt irat **Frideczky Miklós** fiainak, **Istvánnak** és **Jánosnak** az osztálylevelét tartalmazza.

Frideczky Lajos leszármazása Nagy Iván szerint

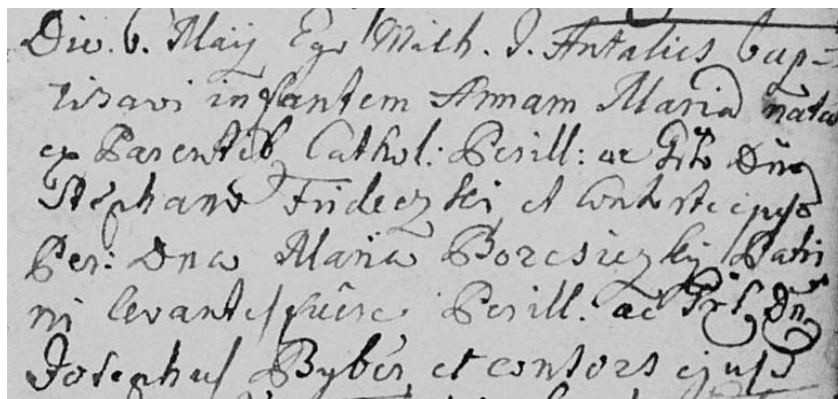
Az FS online kutatás szinte azonnal eredményhez vezetett. Egy bizonyos **Frideczky János** Miklós nevű fia 1659-ben Nagybiccsén született. Nagy valószínűséggel az ő István fia volt a Tereskén birtokos Frideczky család őse.

Frideczky Miklós szül. 1659. 4945095 film Velka Bytca, Bytca (Nagybiccse)

Anyja neve Anna, apja neve Frideczky János

Frideczky Istvánt azonban nem sikerült megtalálni Nagybiccsén. A korabeli iratokból ismert tény, hogy a nemesség mellé nagybirtokot házasság révén szerezte. A sárfenéki Kamper Ferenc és Phiora Passa de Par házasságából született Kamper Regina Sembery Györgyhöz ment feleségül. Az ő leányukat (Sembery Reginát) Szmrecsányi János vette nőül, akinek a leánya Zsuzsi, Ordódy Gáspárné lett. Az ő leányuk volt Ordódy Teréz, később Borsiczky András neje. Innen már csak egy generáció a Frideczky család, mert leánya, Borsiczky Mária Frideczky Istvánnal kötött házasságot. A birtok tehát leányági örökösödési perek révén került a Frideczkyek tulajdonába, amint azt a Kamper Regina örököseinek pereivel kapcsolatos iratok mutatják⁵⁸. Frideczky István és Borsiczky Mária leánya keresztelése 1731 május 6.-án történt Tereskén⁵⁹. A Mária nevet anyja, az Anna nevet nyilván nagyanyja után kapta.

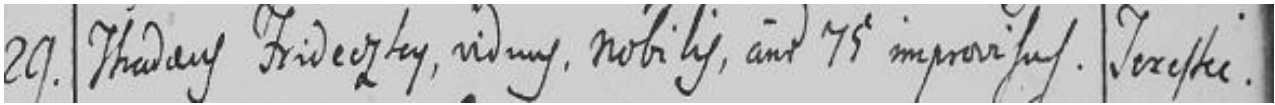

Anna Mária szülei Frideczky István és Borsiczky Mária FS 4660319 film 77. kép.

Tádé nevű fiú gyermekük volt a következő fő kutatási célpont. Azonban Tádé és a többi leánytestvér matrikuláit nem sikerült megtalálni Tereskén. Ők feltehetően még a Tereskére való letelepedés előtt születtek. Biztos támpontot adott a további kutatásra **Frideczky Tádé** halotti bejegyzése.

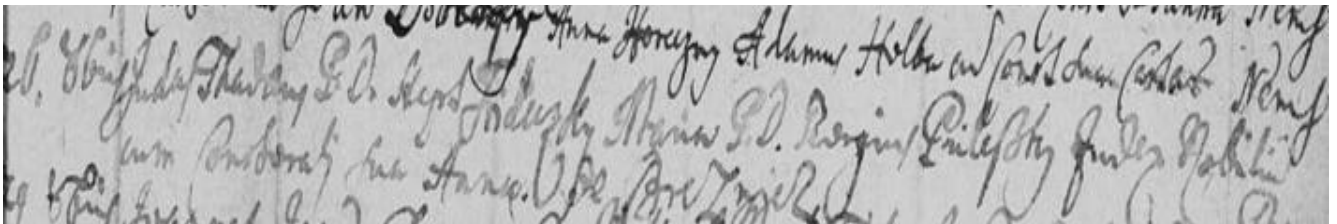
⁵⁸ ASZL. 3. dosszié. 107.-144. tétel

⁵⁹ FS 4660319 film 77. kép.

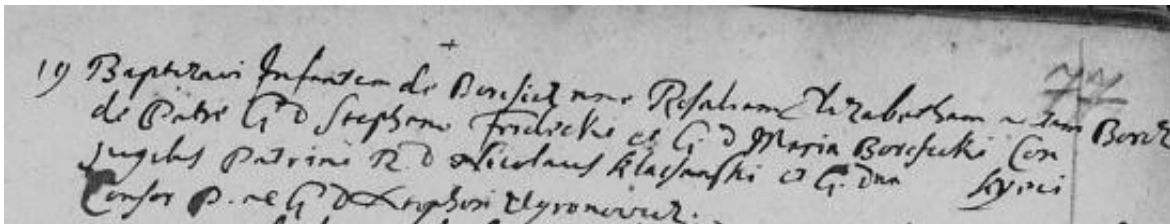

Frideczky Tádé halála Tereske 1794 06 29. FS 8118531 film 351. kép.

Miután 75 évesen halt meg, így születési időpontja 1719-re tehető. Ebből a biztosnak tekinthető adatból kiindulva mégis csak nagy szerencsével sikerült születési helyét és idejét megtalálni, mivel az FS mutatójában az eredeti bejegyzés olvasata félrevezető.

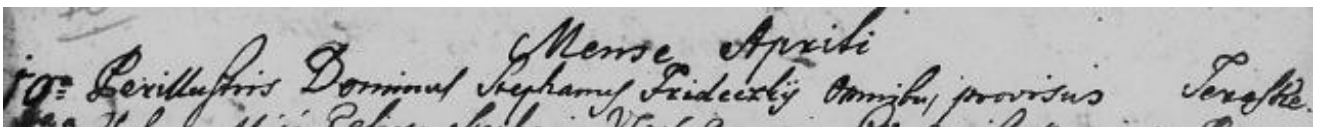

Frideczky Judas Taddeus matrikulája 1719. Borsicz FS 2409452 film 23. kép.

Nővére Rozália Erzsébet is Borsiczon született. 1716 11 19. FS film 4528652 20. kép.

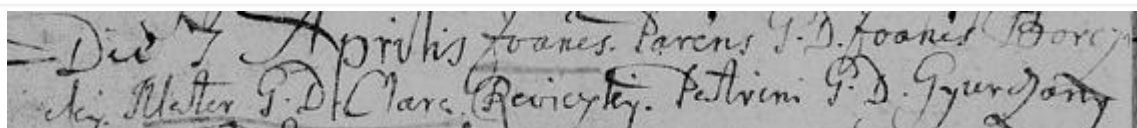
Frideczky Istvánnak megtalálható a halotti bejegyzése, de azon kora sajnos nincsen feltüntetve, amiről születési időpontjára következtetni lehetne.

Frideczky István halála 1785 04 10. Tereske 8118531 FS film 341. kép.

Felesége, Mária halálának és születésének időpontját keresve az alábbi matrikula mutatóra bukkantam:

Joanes Borczický	Baptism	07 Apr 1720	Dolný Hričov, Žilina, Slovakia	Male	Joanes Borczický	Clara Reviczky

Borsiczky János fia János szül. 1720 04 07. Dolny Hrizov FS 4945031 film 194. kép.

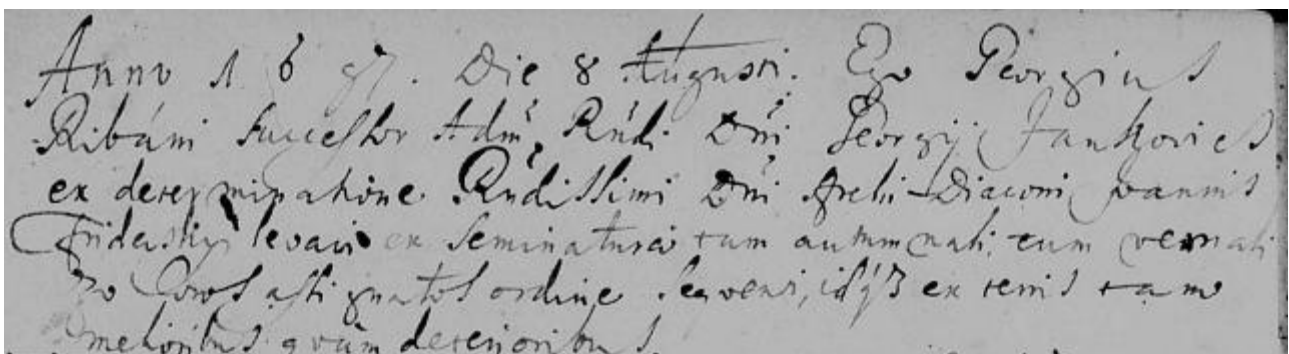

Dolny Hricov azaz Alsóricsó közvetlen szomszédos Nagybiccsével ahol Frideczky Miklós született 1659-ben.

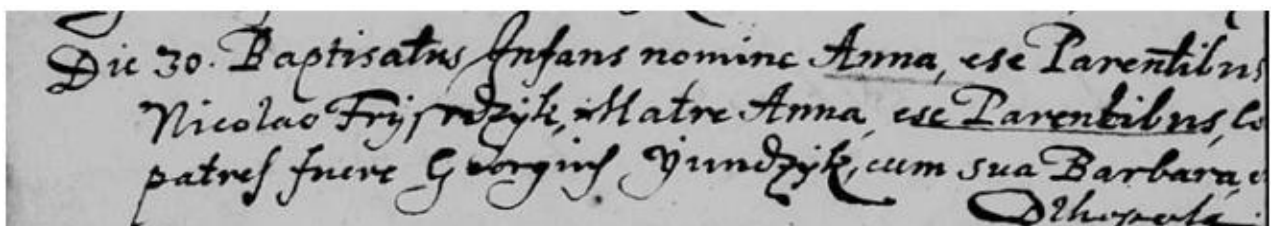
Kiemelés a Zsolnai kerületből (Wikipédia)

Kézenfekvő volt Nagybicccse után Alsóricsón is kutatni. Az FS mutatói a vizsgált idő ablakban azonban eredménnyel nem jártak. Maradt az 1690-től feljegyzett matrikulák aprólékos átnézése, ugyanis a fotokópiák egy részéhez mutatót nem is tettek technikai okok miatt (rossz olvashatóság stb.). Az alsóricsói plébánia anyakönyvének már a bevezető latin nyelvű írása egyértelműen igazolta a Frideczky családok itteni jelenlétét is. A szövegben felismerhető Frideczky János diakónus neve.

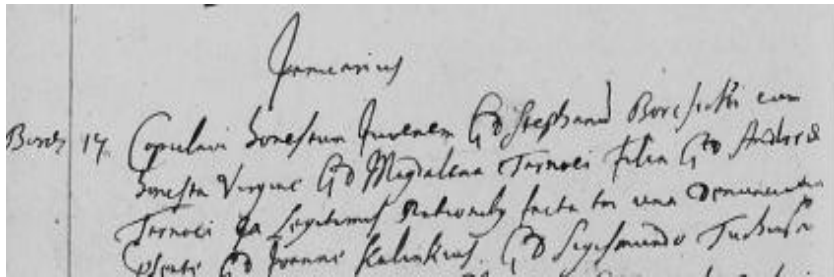
1697 08 08. Kiemelés az alsóricsói plébánia anyakönyvéből. FS 1923105 film 282. kép

Tovább böngészve Frideczky Miklós Anna nevű leányának a születési bejegyzésére bukkantam. Miklós felesége is Anna volt. Tehát Miklósnak István és János fián kívül egy leánya is volt.

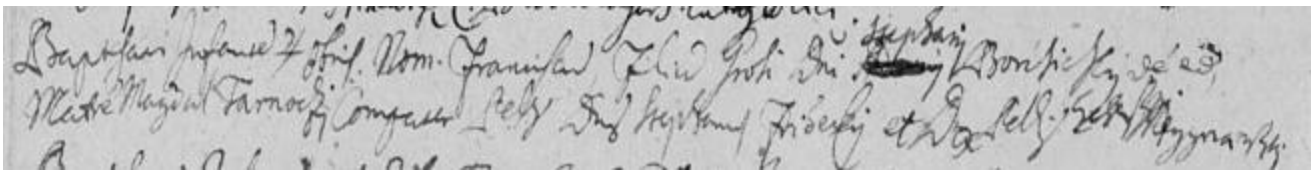

Frideczky Anna matrikulája Alsóricsó 1693 02 30. FS 4945032 Film 304. kép.

Dr. Szelezcky Adorján is Borsiczky Andrászt jelöli meg Borsiczky Mária apjaként. Feltehetően Mária 1700 előtt született, ahogy Frideczky István (1) is. Megtalálásuk eredeti filmen is születési hely és időpont ismeretében is bizonytalan a filmek állapota és a hiányok miatt (borsiczi matrikulák csak 1705 után maradtak fenn). 1717-ben itt született Borsiczky István fia, Ferenc is, akinek anyja Tarnóczy Magda volt. A keresztapát Frideczky István vállalta. A rokoni kapcsolatokat a három család között ez a matrikula, valamint a szülők házasságkötésének bejegyzése is jól mutatja.

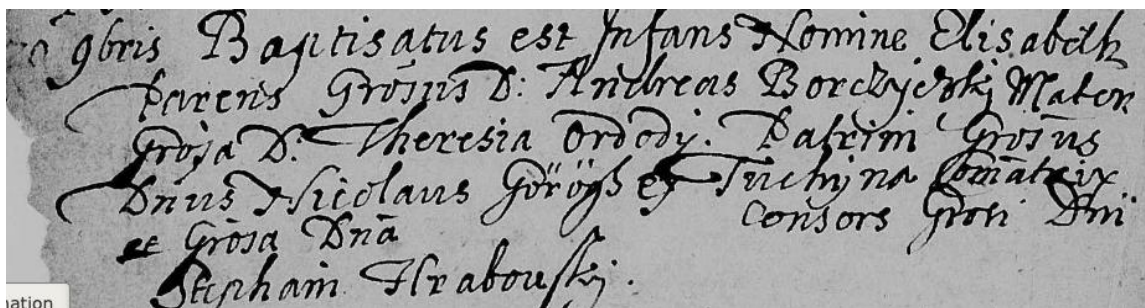

Borsiczky István és Tarnóczy Magda házassága Borsicz 1717 01 14. FS 4528654 film 180. kép.

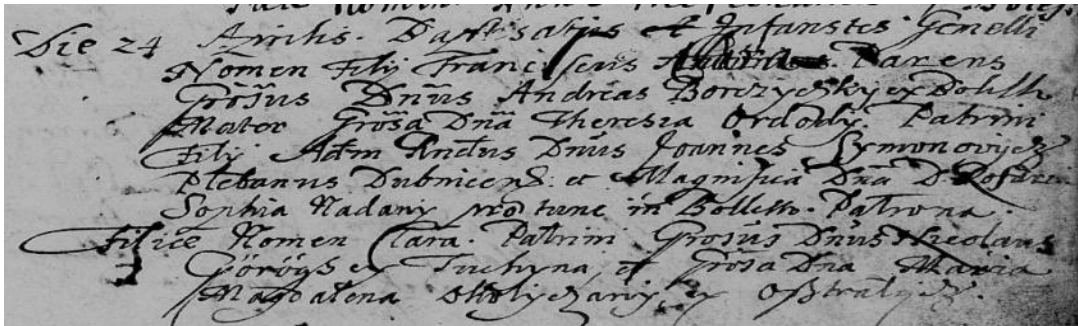
Borsiczky Ferenc matrikulája Borsicz 1717. FS 2409453 film 18. kép

A fentebb említett örökösödési periratok nyomán megkíséreltem Borsiczky András és Ordódy Terézia nyomára találni a kutatható matrikulákban. Nemzetes (grosus) Borsiczky András és nemzetes (grosa) Ordódy Terézia leányának, Erzsébetnek a matrikulájára véletlenül lettem. Ő testvére volt a keresett Borsiczky Máriának.

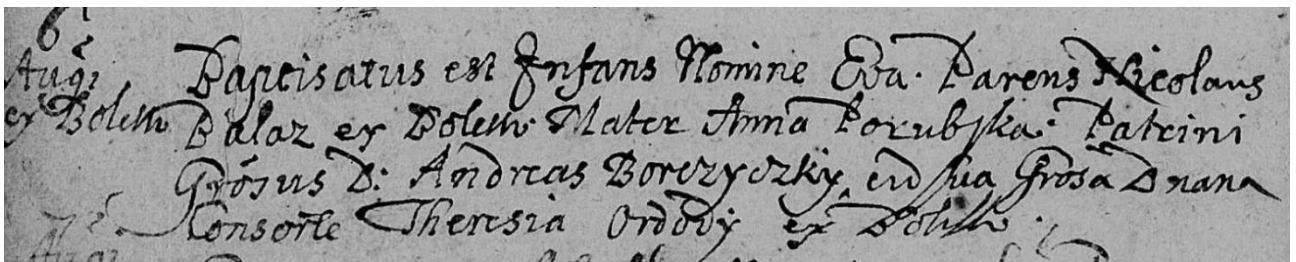
Borsiczky Erzsébet matrikulája 1701 11 20. Boleso FS 4945018 film. 11. kép.

Tovább keresve még két testvér (ikrek) Klára és Ferenc keresztelésére bukkantam, ami megerősíti azt a feltételezést, hogy Borsiczky Mária elsőszülött gyermek volt.

Borsiczky Ferenc és Klára matrikulája 1703 04 20. Boleso FS 4945018 film. 19. kép.

Boleso (ma Bolesov) falu Borsicz és Szlavnyica között a régi Magyarország Trencsén vármegyéjében volt. Borsiczky András és Ordódy Terézia Szlavnyicán több ízben voltak keresztszülők.

A Borsiczky házaspár keresztszülő 1702 08 06. FS 4945018 film. 5. kép.

Frideczky István és Borsiczky Mária születési anyakönyvi bejegyzéseit végül nem sikerült online felkutatni. Mária születése feltehetően 1700 előtt volt Boleson. Halálának időpontja is csak becsülhető. Azon alapszik, hogy 1750 január 29.-én úgy nyilatkozott, hogy halála után a tereskei lakóházuk Tádé tulajdonát képezze, aki ezért köteles évenként egy misét mondatnia érte⁶⁰. Feltehetően 1759 után halt meg, mivel 1759 október 7.-én kelt végrendelete az ASZL -ben megtalálható⁶¹. De még 1762-ben is engedélyezte, hogy lánya, Farkas Gáborné kocsmaházat építsen Tereskén⁶².

Menye, **Tarnóczy Borbála** sok gyermeket hozott világra és korán halt meg, 42 évesen.

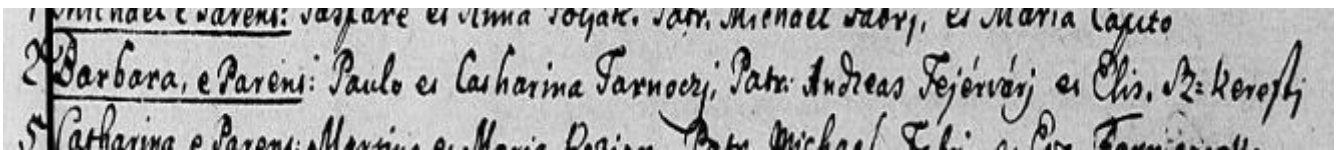
Tarnóczy Borbála halála Tereske 1770 04.30. FS 8118531 film 322. kép.

60 MNLOL ASZL Jelzet: P 2025. 0.70 iratfolyóméter 11. dosszié 361.

61 MNL OL ASZL 11. dosszié 387.

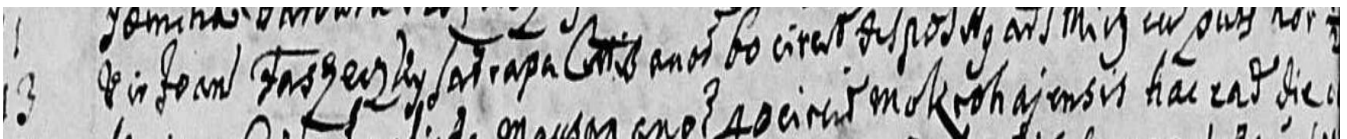
62 MNL OL ASZL 11. dosszié 298.

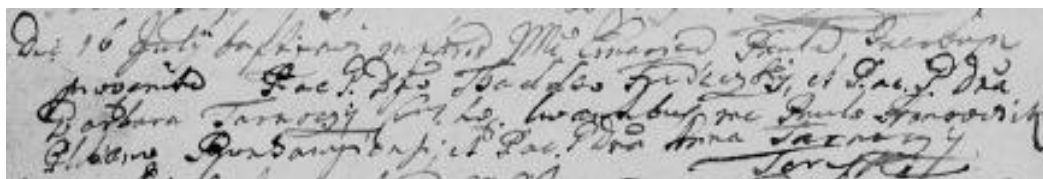
Tarnóczy Borbála születése Krupina 1729 08.02. FS 2292950 film 193. kép.

A bejegyzések mutatják, hogy a Frideczky család nagy tiszteletnek örvendett Tereskén. A nemesség, a birtok valamint a rátermettség együttesen eredményezték ezt. Ez utóbbi volt jellemző Frideczky Miklós János fiára is, aki, miután feleségül vette Verebélyi Évát, Szakolcán telepedett le és ott halt meg 1736-ban. De amint látható halotti bejegyzésében (tisztsége **satrapa**), rátermett volt ő is a közügyek intézésében.

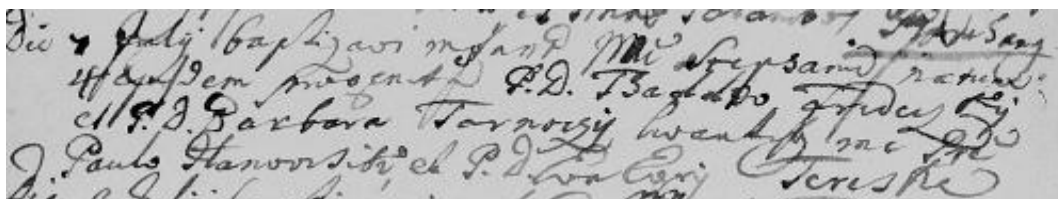

Frideczky János + Szakolca 1736 04 13. FS 2430156 film. 408. kép.

Feltehetően a fel nem osztott birtok képezte a háttérét annak, hogy Tádé 1755-ben táblabíróként működött Nógrád megyében. Rozália testvérenek második férje septemvir, azaz szintén táblabíró volt. A birtok után azonban öt gyermek lehetett osztályrészes, mivel amint Nagy Iván leszármazási táblája mutatja, Anna Márián kívül még három leány (Bora, Teréz, Rozália) és Tádé volt az osztozkodás várományosa. Amint **dr. Varga János** írja „Frideczky Lajos memoárja” című művében, az 1770. november 30.-án aláírt úrbéri tábla szerint a helység adózó parasztjai közül Tádé már csak 8 jobbágy és 5 házasszellér urának tudhatta magát, ami folytán a helybéli jobbágyok 25, és a zsellérek 29%-a volt az ő szolgáltató embere. Mindemellett egymás után születtek gyermekei, és utóda idején folytatódott ez a tendencia, ami a mindenkori família birtokának birtokának járt.

Frideczky Imre szül. 1747 07 16. FS 46680319 166. kép.

Frideczky István (2) szül. 1748.07.07. Tereske FS 46680319 film 169. kép.

Die 24. Febr. baptyariae proles nra Eva proqulita ex Parentibus nris Thadeo Fridczky, et D. Barbara Tarnoczky, Com. leg. levantis nre Pauli Stanovsch, Theresae Com. leg. affente Pauli & Eva Com. leg. Theresae

Frideczky József Mátyás szül. 1753 02 25. Tereske 46680319 182. kép. + 1771. 04 11.

Die 22. Martij, baptyariae proles nra Eva proqulita ex Parentibus nris Thadeo Fridczky, et Barbara Tarnoczky, Com. leg. levantibus nris Thadeo Stanovsch, et nra Theresae Com. leg. Theresae

Frideczky Éva szül. 1755.03.22. Tereske FS 46680319 198. kép. +1755.07.14.

11ª Apr. Thadeo Thadeus Thadeus Thereske Com. Barbara Fridczky munkiste Thereske Com. & Barbara Tarnoczky

Frideczky Borbála matrikulája 1757.04.11.FS 46680319 film 339. kép.

24 Febr. Nobilis Pa. Pálleo acq. R. d. n. d. n. Thadeo Fridczky, Thereske Com. Clara, Barbara Com. Thereske Com. Tarnoczky, Thereske

Frideczky Klára szül. 1759.02.24. FS 46680319 347. kép. Tereske + 1760.04.03.

Anna Thadeus Thadeus Thereske Com. Thereske Com. Barbara Tarnoczky Thereske Com. Thereske Com. Thereske Com.

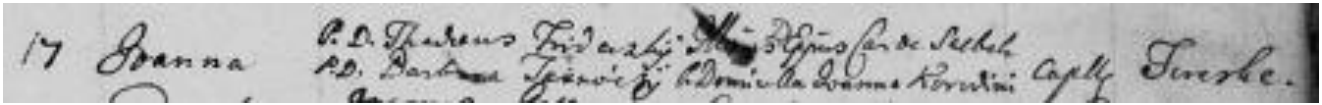
Frideczky Anna Terézia szül. 1760.06.10. Tereske FS 46680319 354. kép.

29. Thereske Com. Thereske Com. Thereske Com. Thereske Com. Thereske Com. Thereske Com.

Frideczky Franciska szül. 1761.11.29. FS 46680319 358. kép.

4	Alexander	Thadeus Fridczky	Thereske Com.	Thereske Com.	Thereske Com.
		Barbara Tarnoczky	Thereske Com.	Thereske Com.	Thereske Com.

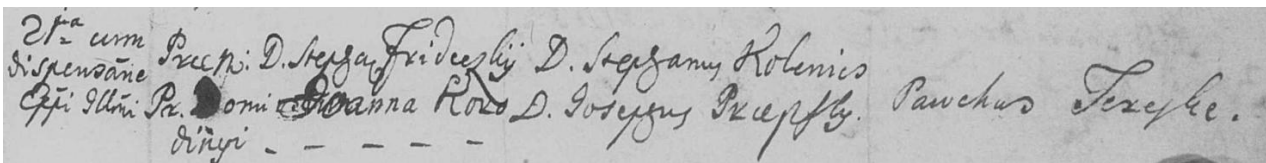
Frideczky Sándor születése 1765.12.04. Tereske FS 46680319 374. kép.

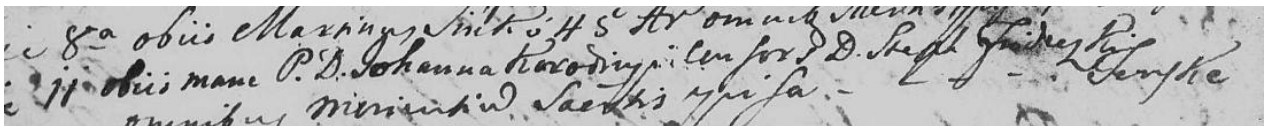
Frideczky Johanna szül. 1770 04.17. Tereske FS

A matrikulák számát illetően az online kutatás hárommal több gyerek születését mutatja ki mint ami Nagy Iván tábláján található. Tádé úrbéres birtokát azonban – feltehetően elhalálozások folytán – négy leánya és két fia örökölte, így István (2) fiának hatodrészt jutott.

Frideczky (2) István első felesége Korodiny Johanna volt. 1770 -ben vette feleségül, azonban az aszszony 1775-ben meghalt. Nemsokkal ezután István újra megnősült, Tiszó Magdolnával lépett házasságra.

Frideczky (2) István és Korodiny Johanna házassága. 1770 07 21. FS 8118531 film. 21. kép.

Korodiny Johanna halála .Tereske. 1775 02 11. 811 8531 Film. 306. kép.

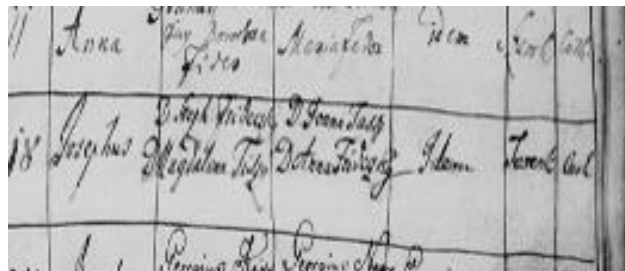
István (2) felesége, **Tiszó Magdolna** hozományával némileg javított a família vagyoni helyzetén. A nemeseörsi Tiszó János leányáról készült festmény családi tulajdonban van.

Tiszó Magdolna (1795. Ismeretlen holland festő alkotása)

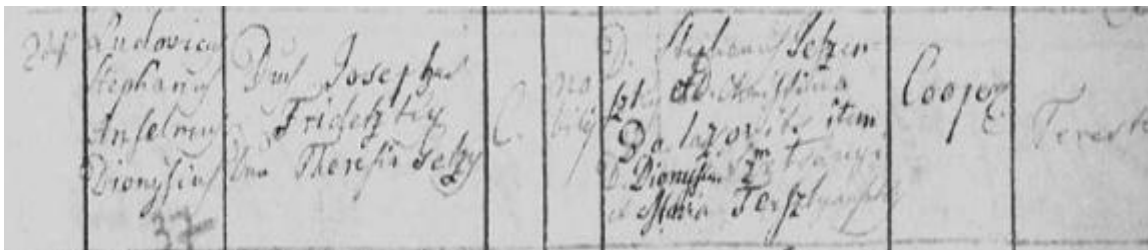
A kép érdekessége, hogy a festmény bal felső sarkában a Tiszó család címere található, amely az olajkép 1998. évi restaurálása folytán vált látható, úgyszintén azok a virágok, amelyek az asztalon kis üveg-vázában vannak. Ezek száma Magdolna gyermekeinek a számát jelzik a családi legenda szerint. Egy fiú és két leány, ami megfelel a Nagy Iván nemzedékrendi tábláján látottakkal. A nemzedékrendbeli táblán József születésének dátuma pontatlan, úgyszintén Magdolna családneve is, amely Tiszó és nem Tiszi. Nyilván nyomdai elütésből származik, de a Kempelen Béla nemzedékrendi táblán átvétel folytán is így szerepel (a szerző megjegyzése).

Frideczky József szül. 1776.02.18. Tereske. Szülei Frideczky István (2) és Tiszó Magdolna.

FS 4660319 409. kép.

Frideczky István (2) már József fia 5 éves korában 1781-ben meghalt. Az 1828-as összeírás idején így József számított a család fejének, mivel két testvére (Antal és Jozefa) meghaltak. A család több tagjával kötött szerződés után csak magáénak mondhatta a tereskei birtokot⁶³. 1850-ben feleségével, **Géczy Teréziával** Lajos fiúk szabad rendelkezésére bocsátották a birtokot⁶⁴.

Frideczky Lajos szül. 1817.04.24. Tereske⁶⁵

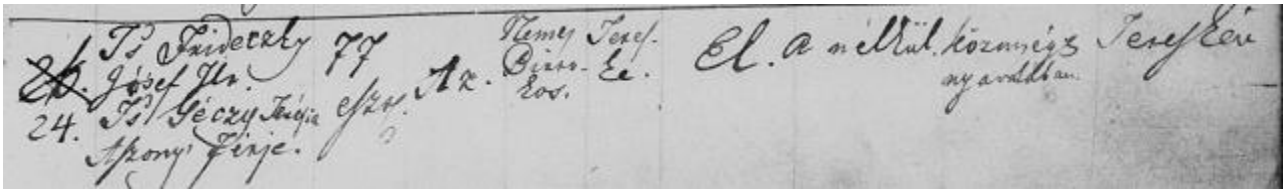
Lajos jövőjét azonban már nem a gazdálkodásban látták, hanem jogász pályát szántak neki, aki így már fiatalon al-, majd főjegyző lett Nógrád megyében és akinek felfelé ívelő közéleti tevékenységét apja, még halála előtt megérte.

63 MNLOL ASZL XIII dosszié/ 419.-422.-435.-438.-450.-457.

64 MNLOL ASZL XIII dosszié 465.

65 FS 4594677 film 69. kép.

Frideczky József halála Tereske 1851.07.24. FS 8486918 film 33. kép.

Frideczky Lajos élete

Frideczky Lajos

(olajfestmény XIX. sz. Ismeretlen festő műve)

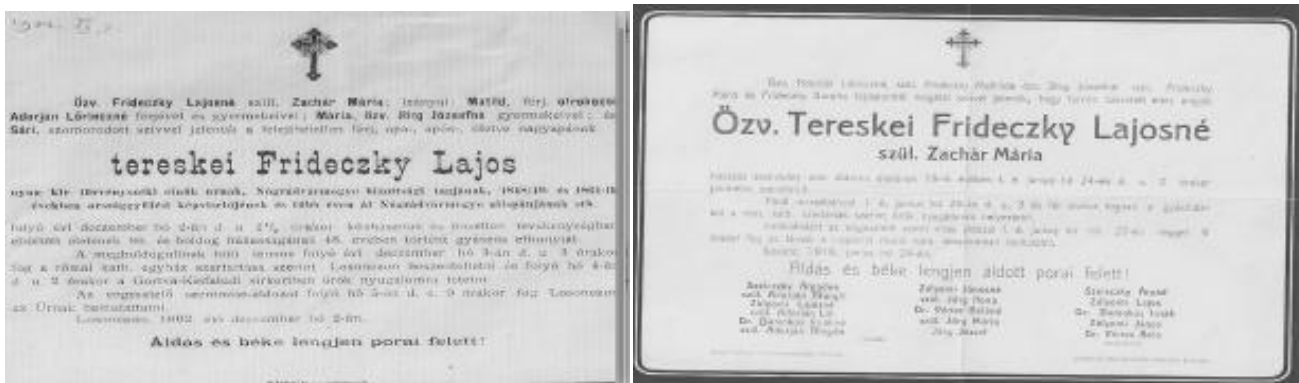
Frideczky Lajosról dr. Varga János jelentetett meg kiadványt, amely emlékiratait használja fel forrásként és elemzi tevékenységét, amelynek során jelentős közéleti személyiséggé vált és a politikai életben is szerepet játszott. Részletesen foglalkozik az akkori feudális birtokviszonyokkal a Frideczky család vonatkozásában. Mindehhez nagy segítséget nyújtott az ASZL, amelyet leszármazottként magam juttattam a MNL-ba a biztonságos megóvás és restaurálás érdekében. A Frideczky családról és Frideczky Lajosról a családi levéltár olyan arányban tartalmaz dokumentumokat, hogy annak akár a harmadik névadója is lehetett volna az, annál is inkább mert bővítésében és megőrzésében Frideczky Lajosnak jelentős szerepe volt. Frideczky Lajos a Wikipédiában is kiemelkedő egyéniség Rodriguez szócikkében. Portréjának (egy leszármazott birtokában) fotója (ismeretlen XVIII. századi festő műve) az alábbi képen látható.

A Frideczky családok legismertebb lakhelye a nógrádmegyei **Tereske** volt, ahol a XVIII. században nemesi kúria épült a Frideczky István házasságával kapott birtokon. A kúria renovált állapotban Tereskén ma is megtekinthető.

A volt Frideczky kúria Tereskén

Egyes családtörténeti leírásokban található, hogy Frideczky Lajos nemesi előneve kaplashi és csenedei volt⁶⁶. Frideczky Lajos azonban sohasem használt ilyen előneveket, ezzel szemben a tereskei előnevet igen. Parte céduláján, ahogy feleségének **Zachár Máriának** is, a tereskei előnév látható (egyéb iratokon az apácafalvi előnév is előfordul, mivel Tereske eredetileg Apácafalva volt).

Frideczky Lajos és Zachár Mária parte cédulája

Az viszont kétségtelen, hogy a Frideczky család egy másik ága Nyitra megyében élt. 1818-ban itt született **Frideczky Timót** aranysarkantyús vitéz, vármegyei al-, majd főispán, aki a kaplashi és csenedei előnevet viselte birtokai után. 1899. május 7.-én Kaplaton halt meg. Frideczky Lajossal való rokonságára azonban nincsen adat.

A Tereskére kerülést jóval megelőzte Lajos őseinek **Frideczky Miklósnak** és fiának a történelmi nemesi osztályba való emelkedése.

⁶⁶ Kempelen Béla: Magyar nemes családok IV. kötet.

„Frideczky András és fiai János és András bemutatták Lipót királynak Bécsben 1694 augusztus 20-án kelt Frideczky János nyitrai kanonok, testvérei György, Miklós, ennek fia István, valamint András János és György unokái részére adományozott, fent említett címeres nemesítő levelét. András, mint a nemeslevélben előforduló Miklósnak unokája, maga is előfordulván a nemes levélben, a kétségtelen nemesek közé soroztatott⁶⁷. „

A nemességszerzést dr. Varga János a „Középszinten a történelemben - Frideczky Lajos memoárja” című munkájában⁶⁸ Nagy Ivánhoz hasonlóan⁶⁹ írja le.

„A Nyitra megyei Frideczky Jánost 1694-ben adományozta meg címereslevéllel és emelte a közrendűek sorából a kiváltságosok közé I. Lipót kegye. A nemesítés kiterjedt Jánosnak György és András nevű testvéreire, továbbá János hasonnevű, valamint Miklós névre hallgató rokonára, sőt Miklósnak István nevű fiára is. Ez az István volt Frideczky Lajos ükapja, aki nem is egyenesági, hanem csupán oldalági ősei érdeméből nyert címeres levelet.”

Frideczky János kérvénye örökösödés folytán Frideczky Lajos tulajdonába került, és jelenlegi helyére, a MNLOL őrzésében⁷⁰ is a leszármazottja (a szerző) révén került.

Frideczky János kérvénye a királyhoz 1694 08 21.

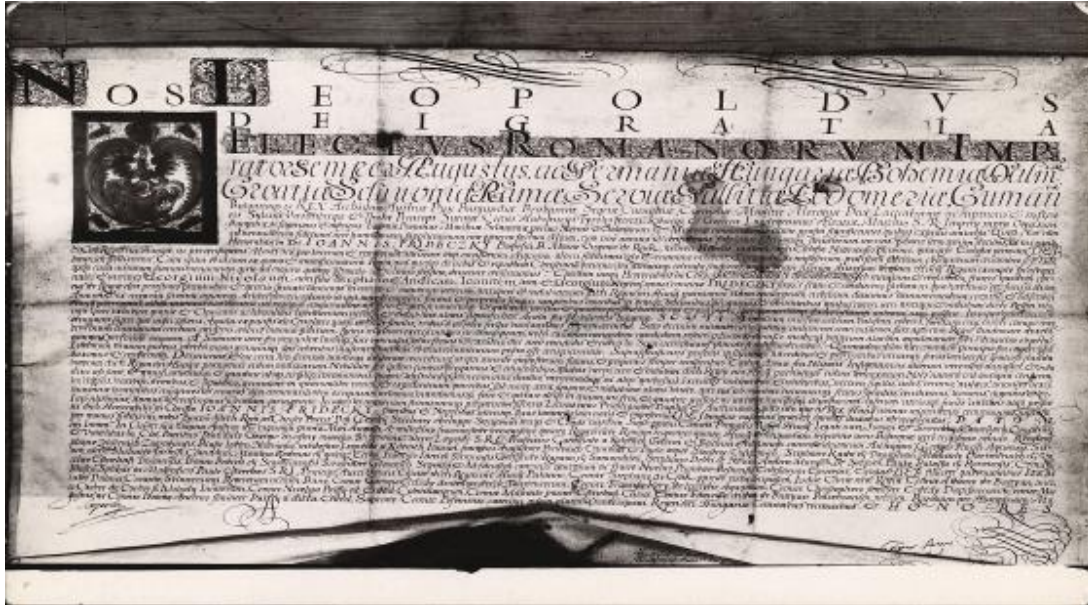
67 Nemesség igazolás Nyitra vármegyében 1754/55-ben. Levéltárosok lapja 2. évf. (1914)1. szám.

68 dr. Varga János: Középszinten a történelemben - Frideczky Lajos memoárja A Nógrád Megyei Levéltár kiadványa 14. Salgótarján. 1988. 7. o.

69 Nagy Iván: Magyarország családai czimerekkel és nemzékrendi táblákkal. [Bp]: Helikon, 1987-88. 272. o.

70 MNL OL. ASZL, Jelzet: P 2025. 0.70 iratfolyóméter Bekeretezett iratok 8.

Ugyanitt található a császár adomány levele is, amelyben **I. Lipót** Frideczky János rajki prépostnak és nyitrai kanonoknak és felsorolt hozzátartozóinak nemességet és címert adományoz⁷¹. Az adománylevelét csak fényképen van meg, az eredeti kézen közön valamikor eltűnt a családi levéltárból.

I. Lipót adománylevele Frideczky János rajki prépostnak 1764 08 21. Bécs.

Frideczky Lajost 1848-ban országgyűlési képviselővé választották. 1849-ben a forradalmi feldunai hadseregnél kormánybiztos volt. A szabadságharc leverése után őt is letartóztatták és a Neugebäudeba vitték. A tereskei birtokát **Majthényi** császári biztos zár alá helyeztette 1849-ben. A hadi törvényszék vizsgálata után, 1850-ben elengedték (Amtzeugniss bizonyítvány). Később **Deák Ferenc** pártjához csatlakozott. A szabadságharc leverése utáni terror alatt kalandos úton került birtokába az első felelős magyar miniszterelnöknek, **Batthyány Lajosnak** a szivartárcája, amelyet a siralomházban, kivégzése hajnalán adott a vele virrasztó plébánosnak. A szivartárcán jól látható a Batthyányak oroszlános címerrajza. A szivartárca a szerző adományaként a Hadtörténelmi Intézet és Múzeumban található⁷².

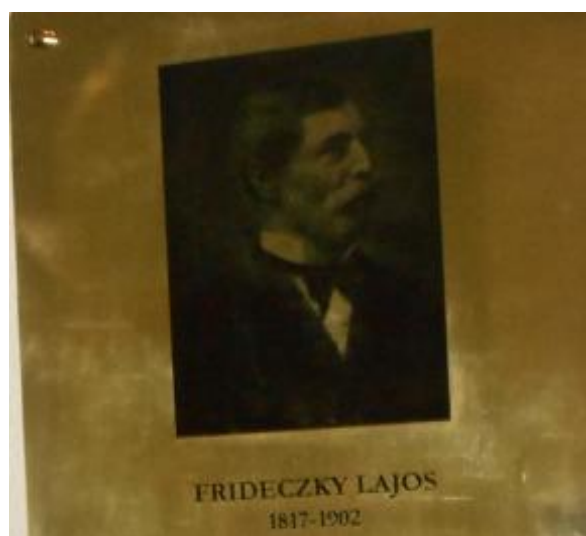
Batthyány Lajos szivartárcája

71 MNL OL. ASZL, Jelzet: P 2025. 0.70 iratfolyóméter Borítékban elhelyezett iratok 9.

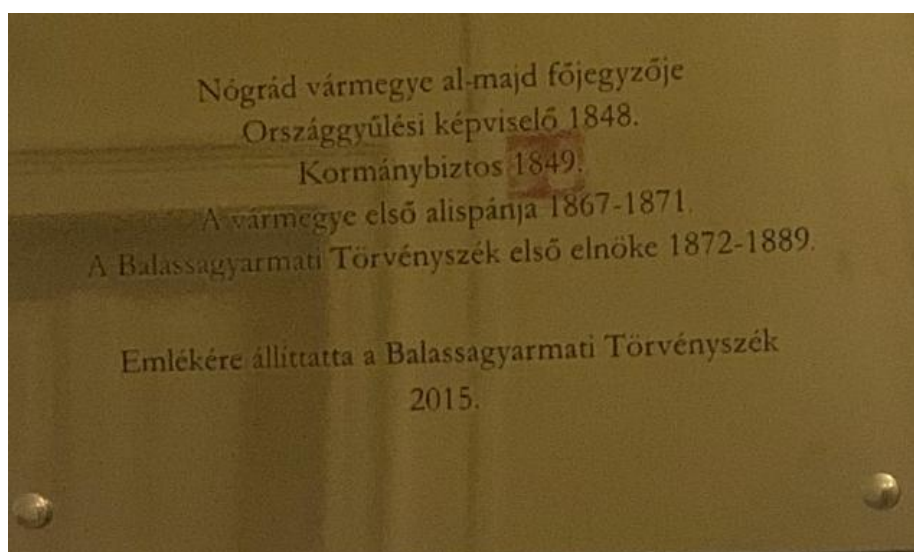
72 Hadtörténelmi Intézet és Múzeum gyűjteménye 4/2020. számon.

A kor számos kiemelkedő egyéniségével folytatott levelezést (Deák Ferenc, báró Eötvös Lajos, Horváth Boldizsár királyi igazságügyminiszter, báró Wenkheim Béla királyi belügyminiszter, Lónyay Menyhért királyi miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula császári és királyi közös külügyminiszter. 1861-ben ismét képviselői mandátumot szerzett. Az országgyűlésen elmondott beszéde és politikai fejtegetései az Adorján-Szeleczy levéltárban találhatóak. 1867-től 1871-ig a megye első alispánja, 1872-től a gyarmati törvényszék elnöke volt. Frideczky Lajosról **dr. Benkó Annának** a Balassagyarmati Törvényszék korábbi elnökének írásából is olvashatunk ⁷³. 2015 október 15.-én ünnepélyes keretek között avatták fel Frideczky Lajosnak, a törvényszék első elnökének emléktábláját, amelyen látható kép a családi tulajdonban lévő olajfestmény másolata, alsó része főbb tisztségeit sorolja fel.

Frideczky Lajos emléktáblája 1.

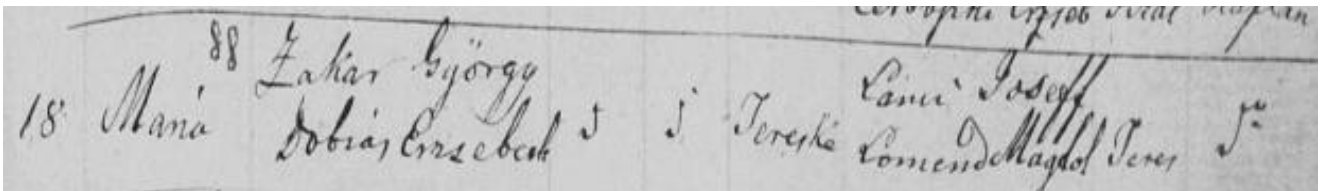
Frideczky Lajos emléktáblája 2.

⁷³ Az emlékezés erejével. Biróságtörténet Balassagyarmat 01.pdf. 2018-19.

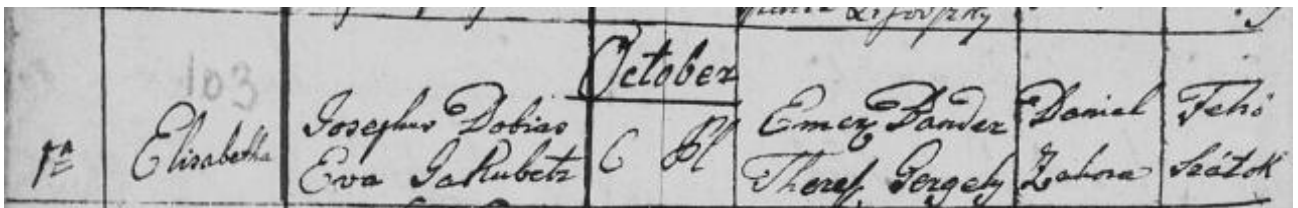
Az emléktábla avatásról az internet révén értesültem és azonnal kéréssel fordultam **dr. Fekete Zsolt-hoz** a Balassagyarmati Törvényszék elnökéhez, hogy az emléktábla képe a közleményembe kerülhessen. Kérésemre a következő választ kaptam:

“Mellékelten megküldöm Frideczky Lajos a törvényszék első elnökének emléktáblájáról készült képeket. Az emléktábla elhelyezésére a Törvényszék első emeleti „nagy tárgyalója” előtt került elhelyezésre, ezzel is méltatva az első elnök nagyságát. Tiszteletem jeléül kérem fogadja el a „Szemelvények Nógrád Megye Bíróságainak történetéből” címmel megjelent a Balassagyarmati Törvényszék első kiadványát, melyet levelemmel egyidejűleg postára is adok.”

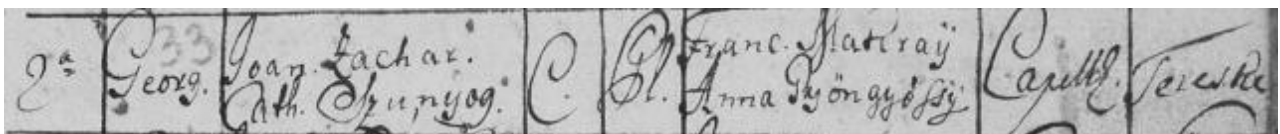
Frideczky Lajos családi életéhez néhány adat végezetül. Felesége **Zachár Mária** volt. Zachár Mária leszármazásáról az alábbi matrikulákat sikerült felkutatni:

Zachár Mária matrikulája. Tereske 1838.08.18. FS 459677 film 138. kép.

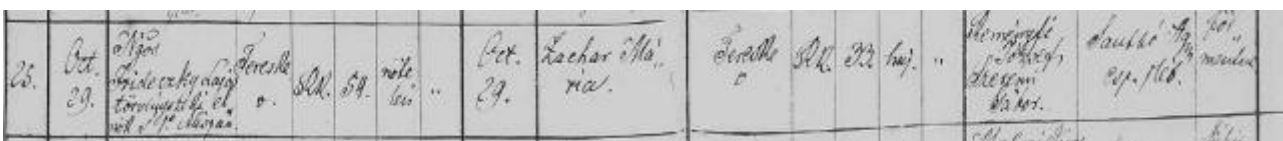

Dóbiás Erzsébet matrikulája Felső Szátok 1814.10.01.

Zachar György szül. Tereske 1812.04.02 FS 4594677 film 44. kép

Első leánya, **Matild**, a megye egyik legszebb asszonya volt, Adorján Lőrinc vette el feleségül. A Zólyomi és a Láng család, valamint a szerző anyai ágról az ő leszármazottja. Második leánya **Mária** (Jörg Józsefné), a harmadik **Sarolta** volt.

Frideczky Lajos és Zachár Mária házassága Tereske 1871.10.29. FS film 8118531 223.kép.

Frideczky Lajos és Zachár Mária

37	20. Okt.	26. Okt.	Martildia.	-	fron.	legit.	illuz.	L. B. Ludovicus Frideczky Maria & Zachar M. d. d. b.	Josephus Simon Schwan Elias Dobrossi J. J. J. J.	legitima per subsecuto Ma. Matrimonium 1841. 29. Octob.

Frideczky Matild szül. Tereske. Szülei Frideczky Lajos és Zachár Mária 1861.04.21. FS 4594647 film 308. kép

Frideczky Matild

26.	20. Mart.	26. Mart.	Maria Anna Theresia	-	fron.	legit.	illuz.		

L. B. Ludovicus Frideczky Maria & Zachar M. d. d. b.	Jos. Schwan	J. J. J. J.	legitima per subsecuto Matrimonium 1841. 29. Octob.

Frideczky Mária Anna Terézia szül. Tereske 1864.03.26. FS 4594677 344. kép

Frideczky Ludovicus Maria & Zachar M. d. d. b.	Josephus Simon Schwan Elias Dobrossi J. J. J. J.	legitima per subsecuto Matrimonium 1841. 29. Octob.

187	23. Nov.	23. Dec.	Sarolta Elisabetha Maria J.	-	fron.	legit.			

Frideczky Sarolta születése Balassagyarmat 1872.11.23. FS 452462 film 103. kép.

Frideczky Sarolta

Nyugdíjba vonulása alkalmából törvényszéki kollégái bőrkötéses emlékalbumot adtak át neki, amelyen bronzból mintázott Frideczky címer és Justitia istennő látható⁷⁴.

Az emlékalbumban jegyzőkönyv és Frideczky Lajos méltatása

⁷⁴ Leszármazott tulajdonában.

Frideczky Lajos a búcsúzó törvényszéki elnök

(Losonc és Vidéke, 1889. március 3.)

Frideczky Lajos a b.-gyarmati kir. törvényszék elnöke saját kérelmére nyugdíjaztatván, a b.-gyarmati kir. törvényszék, a kerületi kir. járásbírók s a kir. ügyészség tagjai e hó 19-én vettek tőle búcsút. Frideczky valamikor megyénk első alispánja volt, a bíróságok szervezése óta pedig mint a törvényszék elnöke tette magát méltóvá a köztiszteletre, melyben részesült. A búcsúzás alkalmával Újhelyi Boldizsár kir. törvényszéki bíró, helyettes elnök tolmácsolta meleg szavakban a testület érzelmeit s egy díszes emlékalbumot nyújtott át, melyben dr. Imrik Péter kir. törvényszéki bíró írta a lendületes búcsúsorokat. „Igaz fájdalommal válunk meg Nagyságodtól, mint elnöküktől, bajtársunktól és barátunktól.” – mondja a többi közt – „mert ha köztudomású, hogy minden nemes cél az érte közösen buzgólkodók szívét és elméjét minden más célnál állandóbban és bensőbbben kapcsolja össze, mennyivel szorosabban kell, hogy összekapcsolja a bajtársakat a világrendnek és az ennek mintájára alakult társadalomnak egyetemes célja: az igazság védelme és diadala.” – Az emlékalbum átnyújtása után Frideczky Lajos Újhelyi Boldizsár beszédére meghatottan válaszolt, hangsúlyozta, hogy ezentúl a hivatalos kötelék helyett a barátság fogja őt egykori tisztviselő-társaihoz szorosabban fűzni.

Újságcikk Frideczky Lajos búcsúztatásáról⁷⁵

Frideczky Lajos 1902. 12. 03.-án Losoncon halt meg. Sírja **Gortvakisfaludon** van.

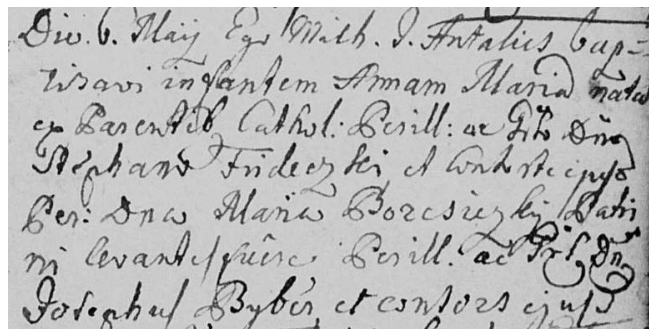
Frideczky Lajos sírja a Gortvai (Gortvakisfalud) temetőben

Zachár Mária 1916. 06. 24. -én követte őt.

⁷⁵ Dr. Tóth Tamás Szemelvények Nógrád Megye bíróságainak történetéből 115. o. Balassagyarmat 2015.

Utószó

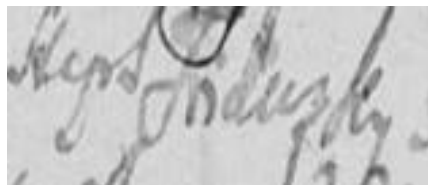
A közlemény nagyrészt az eredeti matrikulák online felkutatásán alapul, de családi dokumentumok és szájhagyomány is szerepel benne. A szerző osztja Szabó Elődnek a Matrikula 2019. első számában⁷⁶ kialakult véleményét az FS mutatóinak használatáról, amely során könnyen tévútra kerül a kutató. Frideczky Tádé matrikuláját is csak a születési időpont és hely pontos ismeretében a film kópia megtekintése tette csak lehetővé. De a kutatást még így is ugyancsak megnehezítheti egy téves, az FS mutatójába került olvasat, amint az Borsiczky Annamária matrikulájánál látható.

Frideczky István (1) és Borsiczky Mária gyermeke Anna Mária

Az indexben az anya neve: Catharina Perin (!?), leánya Mária Frideczki, Anna keresztnévének kihagyásával.

A másik, hasonló olvasati tévedés, ami az eredeti matrikulából az indexbe került, Frideczky Tádé születésével kapcsolatos. Ezt is érdemesnek tartjuk megjeleníteni, kiemelve a matrikulából.

Judas Thadeus Sadusky	Baptism	1719	Nemšová, Trenčín, Slovakia	Steph Sadusky	Maria

Steph „Sadusky” Frideczky helyettrideczky Tádé matrikulája az indexben

A kutatást ezenfelül megnehezítette az a nem várt tény is, hogy a matrikulán Judas keresztnév előzi meg a Thadeust. A Judas keresztnévet ugyanis Frideczky Tádé nem használta és egyéb a rendelkezésre álló iratokban sem található.

⁷⁶ Szabó Előd: A Familysearch mutatójának kritika nélküli használatáról és az adathozzáférés egyszerűsége okozta eredmény-inflációról MACSE Matrikula IX. évfolyam 1-2. szám

Összefoglalás

A szerző a családi képanyag és levéltári utalások felhasználásával az FS és az eredeti fotókópiák révén a nógrádi Frideczky család leszármazásáról ír kiemelve Frideczky Lajos életét. Igyekszik főként a leszármazást taglaló közleményt színesebbé tenni és a tovább kutatók számára esetleg új támpontokat nyújtani egyúttal az FS hiba lehetőségeire a figyelmet felhívni.